

Latweeschu Awises.

No. 19.

Zettortdeenâ 13. Maiji.

1865.

Zaunas sinnas.

Zelgawâ Atâ Merzi fanahze Kursemmes landaga kungi leelâ Bahzu basnizâ, General-Superdentes weeta Zelgawas Bahzu wezzakais mahzitajs Neander noturreja Deewa kalposchanu un teiza landaga spreddiki par Apustula Bahwila wahrdeem Kolofferu grahmata 3 nod. 17 w. „Wissu, ko juhs darrat ar wahrdeem jeb ar darbeem, darrat wiffi eelsch ta wahrda ta Kunga Jesus, pateidami Deewam un tam Tehwam zaur wlnnu.“ Behz beigtas Deewa kalposchanas wiffi kungi no muischneeku beedribas wezzaka, Landesbevollmâchtigte Stahterakta Barona v. d. Necke Dsholmuichas kunga wadditi, aigahja us Ritteruhfi un sawu darbu fahloht par sawa landaga direktoru iswehlejuschi Oberakhtu Baronu von der Brügggen. — Sakka ka schim landagam buhschoht pahris neddeku darba.

Kursemmes kruffas-assekuranzas beedriba issludina, ka ilkatru brihdi warr peeteiktees un likt parakstitees, kad kahds sawu mihtu druwu, rudsu, kweeschu jeb wassaraju lauku grihb likt apdrohschinah prett kruffu un ka tiklat $\frac{1}{4}$ prazenta (pusê kapeika) jamalksa no tahs apdrohschinajamas naudas summas un kwittanze jadabbu Zelgawâ pee bankeera kunga Westermannanna leelajâ eelâ, Manteuffela nammâ, un warr dabbuht affekuranzas likkumus un peemeldefchanas blankates pee wiffiem pilskungu teefas filetahreem un arri Zelgawâ kredita beedribas nammâ pee Weidemannanna. —

Rihga winnupus Daugawai us to puffi kur Mahrtina basniza stahw, nodedfis leelais Dhilo wadmallas pabrihtis. Dshwojams nams gan isglabhts tappis, bet skahde leela, jo taksereta us 150 tuhft. rubuteem. —

Bahzjemme. Prubfis un Gistreikeris wehl darbojajs ar to, us kahdu wihfi buhtu jasa-azina Schleswigas un Dsteines landagi un lauschu iswehleti un par kahdahm leetahm teem buhs nowehleht farunnatees un sawus padohmus isdoht. Mahkoshâ lappâ dohsim skaidrakas sinnas par scho leetu.

Italia. Awises gan stahstijuschas, ka Italias waldischana ar Bahwesta waldischanu Rohmâ effoht islihdsinajufees Kattofu biskapu labbad un ka effoht nowehlejuse ta darriht ka Bahwests grihbjeis; bet nu dsird, ka ne warrejuschas falihdsinatees, bet ta palizzis ka bijis.

Par zittahm semmehm irr mas ko stahstih.

Amerikas karich paldeews Deewam nu jaw pee paschahm beigahm; jo padohdahs wehrquwalstneeku Generali ar saweem karra pulkeem tapat ka Lees padewees Grantam. Taggad Sermanam padewuschees tee generali Borgards, Hardees un Breckenridsche ar 27 tuhft. saldateem un wirsneekem. Sermanas ar saweem pulkeem nu dohdahs us Richmondi. Arri padewuschees Mosbi, Rossiera un Imbodena pulki. Pee Mobiles padewuschees kahdi 10 tuhftoschi. Stonemans ar saweem jahneeku pulkeem dsennahs pakkaf wehrqu walstneeku Presidentam Dawisonam, kas pahp Mississippes leeluppi behgdams grihb isbehgt, jo gan

labbi sinn, ka preeku un gohdu ne redsehs, ja to fakertu. Jaunais Presidente Johnsons effoht teizis, ka winnam un winna waldischana's beedreem ne warroht peedoht, ka to leclu dumpi zehlis. — wisseem zitteem, kas swehreschoht ustizzigi klausicht, labpraht peedoht-schoht, bet wehrgu buhschana, ko Linkolns nozehlis, palitschoht us muhschigeem laikeem nozelta. 400 tuhstoschus saldatus nu seemelneeki atklaidischoht us mahjahm. —

Par Linkolna slepkawu Wilkis Bootu Uwises raksta ta. Wisse neddelu 1600 jahtneeku un 500 polizejas wihri bij dsinnuschees schim slepkawam pakkal; te pallawneeks Bakers no kahda sehna dabbujis dsirdeht, ka Boots ar sawu beedru pahre uppi pahrzehluschees. Pallawneeks ar 28 jahtneekem nu teem dsinnees pakkal un pahre Koppaanoles uppi pahrzehlees un gare uppi dewees us Port-Royal un usgahjis itt jaunais sirgu pehdas, kas waddijufchas us kahdu schukhni. Das, kam kas schukhni's peederrejis gan leedsehs, ka nekahdus wihrus ne effoht redsejis turpu jahjoht, bet winna dehlinisch teizis, ka effoht gan schukhni. Bullsten diwjos no rihta aplenjejuschi to schukhni un faufschichi lai slepkawa padohdahs, bet Boots praffijis, woi effoht wehrguwalstneeki — un teizis kam effoht 5 wihri klacht un winni tureschotees lihds pat nahwei. Bakers atbildejis: Mannim irr 50 jahtneeki — til nahz laula. Bet Boots nebuht ne nahjis, laut winna beedris Harrolds gribbejis gan isnahkt un padohstees. Kahdu stundas laiku ta runnajaschi, kamehr pallawneeks pawehlejis to schukhni ededsinacht. Nu winna beedris isnahjis laula un padewees, bet Boots schukhni stahwedams fohljis katru noschaut, kas tuwofees. Tad nu ferschant's Korbitts pa schukhna durwju zaurumu schahwis un to trahpijis us nahwi. Pallawneeks ne redsejis kursch schahwis un tizzejis, ka Boots pats noschahwees un nu eefkrehjis schukhni ar saweem saldateem un atraddis flepkawu schukhna widda gan wehl stahwoht un plinti rohlas — bet neneeka wairs ne spehjoht. Lohde winnam skrehjuse zaur kaku un mugguras kaku. Nu to laistijuschi ar uhdeni, bet tillai pa brihscham wehl pee jehgas bijis un tad muldidams runnajas. 3 stundas dsihwojis pirms sawu niknu garru islaidis. Pee winna atradduschi grahmatu, kurea illatra deena eerastijis ka winnam gahjis — divi rewolvera pistoles un daggu. Kreisajas kahjas leeli bijuschi pahrlausti puschu un effoht tohs tobrihdi pahrlausis, tad Linkolnu nokahwis un nolehjis semme no lohshes teatera namma. Redsi ar tahdu falauktu kahju wehl til ilgi un tahlu bij jahjis! — Ta katrs kaundarritajs sawa laika sawu fohdu panahkt! — To kumedina nammu, fur to mihto presidenti Linkolnu slepkawa nokahwis, waldis-

schana gribb noahrdiht un tur usi isht Linkolnam par peeminneschannu un pateizibu dahrgu gohda stabbu.

Ministers Seward paldeews Deewam til tahlu atspirdsis, ka jaw warrejis eels braukt zeereht. Ir winna dehs labbojahs. — Ir skaidri gan wehl ne sinn, kursch bijis Sewarda slepkawa, jebchu gan jaw pahris wihru sakerti, no kurreem weens effoht pasichts par to kaundarritaju. — Presidente Johnsons isphljis 100 tuhst. dolarus kam, kas to ibehguschu wehrguwalstneeku presidenti Dawisu sakers dsihwu.

— 3.

No Suffejas. Tai 12ta Aprili prett pufsdemas laiku, warreja buht pullstens 10, Friedenhof polwerki iszehlahs ugguns un tuhda no ta leela wehja tilka dsihda us stasseem, klehti, kalpu istabu un rihju, un pats fainneeks wehl bija namma eefschu. Tad kalps Jahnis Meschanz schehliga prahja nahze un sawu paschu dsihwibu netaupidams fainneeka lohpus laimigi isdsinne no leesmahn ahra, jebchu pascha manta un lohpi jau stahweja appatsch ugguns leesmahn. Ta ne ko wairahl newarreja glabht, jo bija neganti leels wehisch un Deewamschehl ta 6 ehlas, 2½ gohwis, wiss seens, ehdamais, ratti un raggus, mahju rihfi, wissas drehbes un wairahl ka 1000 aitu un zittu lohpu ahdas irr uggunim palikkuschi par laupijumu. Bij turriki laudis, nu nabbagi — bes jumta, apgehrba, bes maifes un lohpu ehdamaja. Tai Deews dohd schehligas firdis, kas scheem nelaimigeem palihds gehrtees un eedshwotees. Stahde irr tafsereta pee 4000 rubl. f. Ugguns irr zehlfrees no skursten.

Scho gadd' pawassara pee mums wehlu rahdahs, arri zella putni wehlakti atnahkuschi. Rudschichi nelur ispuuschichi bet mas eefehs un tee paschi arri ne warr eefekt faufuma un aukstuma deht; wehl grihstu sahli ne fur ne reds. Bet lohpu barribas truhkums irr gauschi leels un arri ne warr dabbuht ne feenu nei salmus pirkt. Kam pee mums ne eetaisa feena un salmu magasthnes? Kahdu leclu palihgu tahs nestu! Daudis gan sawas zuhlas un aitas ledseenn laula, bet ko tahs tur warr atrast? Un tad arri retta kahda filta deenina muhs eepreegina, tad atkal stipra nakts salna un sneegs irr klachtu un seemela wehisch puch ar aulas spehlu, ka arri pee deenas ne warr bes kaschoka eet. Tai schehligs Deews mums drihs dohd filtu laiku. Mehs palaujamees us winna schehligu fohlischannu: Kamehr deenas wirs semmes buhs, ne mittefees fehshana un plauschana, aukstums un karstums, wassara un seema, deena un nakts. (1 Mohl. 8, 22.) C. Puide.

No Ceepajas. Ceepajas Wahju Luttera basniza buhs gan ta gresnaka un weeniga pehz jaunais mohdes taifita basniza baltijas gubernijas. Schihs basnizas grunts preefsch 123 gaddeem listu un 16 gaddi ais.

tezejuschi, kameht ta gattawa tappusi, jebfchu tohrnis wehl palizzis nepabeigts. — Gan warr dohmaht zil naudas schis basnizas ustaisfchana tai laika, fur Leepaja knappi tikkai 2000 eedfchwotaji bijuschi, buhs maksajusi tai 16 buhwefchanas gaddos. — Kad nu tais 100 gaddos basnizai jaw — jebfchu gan par laitam arri apfohpta tappusi — fwehtlu drehbes noplifuschas, un arri tai leelai Wahzu draudsei, kurrat taggad 5000 dwehseles, par masu palikkusi, tad nu — Leepajas Wahzu basnizas waldifchana apuehmufces scho sawu basnizu, lam tahs leelakas un gresnakas ehrgeses Kursemme, — nu gohdam apfohpt; prohti tohrni gareaku ka 180 pehdas taifhs — basniza eefschâ tohrus un lauka drehskambari pectaisfhs flah, lai zaur to basniza eefschâ leelaka paliktu. Wis schis darhs jaw eefahzees un buhschoht to 2 gaddos isdarriht un — maksaschoht — lihds 30 tuhst. rubl. judr. Skatt, kas par leelu naudu, un tal ar Deewa palihgu zerre zaur draudses mihligahm dahwanahm un pilfata waldifchanas ruhpihu gahdaschanu scho darbu gohdam nobeigt. — Tai Deews scho Winnam un zilwekem patihkamu darbu baggati fwehti!

Parise jauna mohde zehlfuses pee jauneem augstmannu seewifchkeem, sawus bruhnus, melnus jeb gaischus mattus farkanus nopehrweht. Schi stunste un stahte effoht dahrga un ar laiku nobruhloht pehrwe, un tad matti sawu wezzu spohschumu saudejuschi. — Leeks lepnuns pats fewi strahpe! — To leez wehrâ! — Arri sunnus Parise pehrwejoht wiffadas pehrwes.

Blaschâ **Londones** pilfata pehrn trihs weerendeles gadda laika effoht 277 millj. wistas pa uti eewesti pahrdohfchanai.

Turku keisers atwehlejis nupat arri dselschu zellu no Zoppes us Jerusalemi taifht. Wahzu dalters Zimpels, kas ilgus gaddus jaw Jerusalemé mahjo, to dselscha zetta taifschanu waddifchoht.

Schlesijas Ohles uppé, Wahzsemme, sakehruschu leelu siwi — karpu, kas 36 mahzinas fwehra, un ka pasinneji spreeduschu, schi siws lihds 200 gaddus wezza bijusi. Kad scho karpu usschlehrduschu — tanni wairak ka 4 mahzinas ikru atradduschu un to preefsch rahdifchanas par 6 dahldereem nopirkuschu.

Ciropa. Par wiffu plaschu pasauli dschwwojht taggad 1288 millj. zilweku, kas 3604 wallodas runnajoht un 1000 tizzibas sawu Deewu pecluhdsoht. — Jfkatru gaddu mirstht 333 millj. 333 tuhst. un 333 zilweki pehz gudru wihru aprehkinaschanas; kas inahf ka katrà deenâ 91 tuhst. 954 zilweki, katrà stundâ 3730, katrà minutâ 60 un katrà sekundâ 1 zilweks pa wiffu pasauli mirsthoht. — C. F. S.

No Biffern draudses Widsemme. Peeminnetas draudses basniza lihds ar sawu skohlas-nammu, irr atrohdama 8 werstes no Nihgas, netahlu no Pikkawas fabrika smukka preefchu kalnina. Tahlak stahsthoht man no scheijenes ta behdiga sinna irr jadohd, ka schahs draudses skohla, peektdeenâ tai 29tâ Januari f. g. pehz wufedenas pulksten diwos Deewamischeh lihds ar wiffu skohlmeistera nabbadsibu nosfihka ugguns grehta. Sakka, ka ugguns zaur skursteni zeldamees, no rihta wehja dsihts ar til warrenu spehlu un leelahm leefmahm kalnu juntu fagrahdams fahzis degt, ka tai nestundâ wairs nelo ne warrejuschi isglahbt. Nettas leetas, ko zaur lohgeem spehjuschi isweest irr palikkuschas neskahdetas, un ta tad turpretti wiffa zitta skohlmeistera mantiba, ka skapi, drehbes, galdi, mahjas waisadfigas leetas, lihds ar pulku scena un zittu lohpu barribu, kas us skohlas behnueem stahwejis, pehz masa brijtina palikkuschas ugunim par laupijumu. Laimé wehl, ka rihta wehisch puhidams ugguns leefmas fargajis, ka tahs naw skohlas flehti, rihju, stalli un kuhdis aifnehmuschas. — Deews, kas pehz sawa tehwa prahta muhs tapat warr schauf ka arri schehloht, lai pats schohs apbehdinatus zaur sawu Garru un dewigahm zilweka rohlahm eepreezina.

No Sallaspils pusses. Scho pagahjuschu ruddeni irr sché ap Nihgas pussi dauds fahdsibas warrasdarbi pastrahdati, kurrus wiffus peeklahjigi apraktiht un isstahstht man buhtu par dauds garri. Schoreis til peeminneschu to, ka p. g. Nowembera mehnesi, kahdâ nakti Sallaspils pasta stationâ kahdas 6 durwis tiffa uslaustas kur sagli pastes lunga firgu, lammanas, lihds ar daschdaschadahm leetahm un pulka zuhka galkas nosagguschu un aismukluschi pasaulé. Lihds schim tikkai firgu Stohpinmuischas meschâ atradduschu, bet turpretti no zittahm jagtahm leetahm ne effoht ne wehsts ne dsirdhts neds fadshts. — Kam derr, lai nemm par mahzibu. Sbrg.

Padohms un palihgs.

(Stattees Nr. 18.)

Tâ pat nu winsch un wiffi zitti beedri irr staigajuschu no weenahm mahjahm us ohtrahm, un naw apnikluschi sawu rehkinumu wiffur no jauna rehkinah, zil katris warredami. — Bet winni arri peedfchwwoja, ko katris peedfchwwo, kas kahdu jaunu leetu gribb eewest, prohti: tee landis netizzeja. So tas irr un paleek weens muhschigs kawellis us wiffu labbu, ka katris labpraht til pa wezzahm pehdahm gribb brist un labbati lihds kallam pa dubteem maifahs, nekâ peezus sehtus rinki apmett. Tapehz ar maj un retti atraddahs til prahtigi, ka winni tam labbam padohmam pekritta,

un zitti til prohmedami tai jaunai beedribai sawu naudu — kahdus graschus par neddelu ustizzeja.

Bet kad trihs mehneschi: Mai, Juni un Juli bija pagabjuschi, un Augusta mehnesis un garraki wakkari atnahza, kur katris jaw us ruddeni fataisahs, tad arr tee krahejei pee beedribas galwineeka atnahza un sazzija: „Mihla padohmu un palihgu beedriba, dohd man, kas man peenahfahs?“ —

„Labbi,“ atbildeja beedriba, „fo juhs gribbat?“ — „Es gribbu sawu naudu“ — sazzija weens. — „Es gribbu kartuppelus“ — sazzija ohtis. „Es gribbu malku“ — sazzija treschais. Un katris dabuja, fo winsch wehlejahs, ar til pilnigu un riktigu mehru, ka winsch pats to ne kad nebuhtu eespehjis. Tas bija preeks! un tahds preeks, itt ka winni to buhtu schkin-foht dabbujuschi. Bet nu arri pa wisseem zemeem ta sinna un slawa isskrehja, ka: „ta krahschanas beedriba weena lohti labba un dikti zeenijama leeta essoht.“ Nebija wairs ilgi: te fahza no wissahm mallahm taudis nahkt un beedribai naudu doht, wai dauds wai mas, ka katris warreja un luhds: „paglabba arri mannu naudu!“ — Un ne weena deena nepagahja, kur kahds pahris uo jauna neusdewahs, ta ka no Aprila lihds Dezemberim 1847 no teem nabbageem laudim — fo gan dohmajat, zil tiffa sakrahts: 2990 dahlderu un 14 graschi, kas tatschu jau labs kapitals irr. — Un kad to nu wehl apdohma, zil tee lautini no schihs naudas buhtu apdschruschi, zil nodanzajuschchi, ja tahs krahschanas beedribas nebuhtu, un kad tur flacht wehl to apschkinatu, zil no tahs fuptscheem buhtu itt ka pa walti rohkas nahkuse, tapehz, ka pee teem wissa prezze dauds slittaka un ohtu til dahrga irr: tad irr lohti prohtams, ka schi draudse zaur sawu krahschanas beedribu, til tannis pirmos 9 mehneschds, drohschi kahdus 1500 dahlderus irr til labb ka schkin-foht usdabbujuse. Tee frohdineeki un uskuptschas to gan buhs itt labbi sajuttuschchi. —

Bet kad nu kahds dohmatu, ka winni wissi to labbumu arri atsinuschchi un tai beedribai par to buhtu pateikuschees, tad tas lohti malditohs. Zo mehs essam wissi nepateizigi raddijumi un newarram to fapraft un nojehgt, ka weens zilweks bes fawa pascha labbuma til no tihras mihlestibas dschts, preeksch zitteem warr schradacht un puhletees. Tapehz to reis, kad teem laudim ta malka tiffa isdallita, brehza weens „tas irr pa mas“ — ohtis ruhza: „tee malkas gabali irr par ihfu“ — treschais pulkojahs: „ta malka irr par flapju“ — zetturtais: „Kad es riktigu naudu dewis, tad man arr wajjaga riktigu prezzi dabuht“ un t. pr., un tomehr bija wiss til dauds un til riktiga ka ween warreja buht. Bet ta beedriba par tahdu nepateizibu mas fo behdaja; jo winna sinna, ka winna

teem nabbageem laudim ne wefna grascha nebija atrahwuse neds nokrahpuse, bet wissas weetās winnu labbumu meklejuse, zil warrejuse. Tapehz winna sawu eesahktu darbu arri drohschi ween us preekschu strahdaja. Un mihlais Deews winnas ustizzibu irr weenu-mehr swebtijis. Zo pehz tam, kad 1847 gadda no 479 krahejem wairaf ne ka 3000 dahlderu tai draudse fataupiti bija, tiffa arri 1848 gadda no 972 beedribas draungeem sakrahti weffeli 7595 dahlderu, un 1849 gadda sakrahja 1140 wibri wairaf ka 11 tuhstoschus un 600 dahlderus. Kas tas par naudu!? Un jeb-schu dauds no winneem gan tihru naudu, gan malku un kartuppelus — zil katram wajjadseja, bija atpaffat dabbujuschi, tad tomehr gadda galla wehl ta leela summa: 7056 dahlderu bija krahschanas lahde atlikfuse, kas teem nabbageem nohtes un slimmibas laika par stipru atspaidu buhs. — Wai tas naw neissakkams seels labbums?! Un ja nu wehl warretu faskaitiht, zil raifes, zil behdas un bailes zaur to tai draudse masaf bijuschas; zil firdehti, zil grehki un issamischanas no zilweku dwehselehms nogreesti; un zil dauds meera, mihlestibas un faderribas zaur to wissas mahjas un firdis nahzis: tad mums buhtu rohkas jafaleek un par to jabrihnahs. — Bet to ne weens zilweks nespehjis melleht, neds tas arri wajjadsijs. — Tomehr weenu notikkumu wehl beidscht gribbam usrakstiht, kas mums to skaidraki israhdihs: to notikkumu un stahstu „par mahju kruftu.“ —

Wissu wairaf bija seewischki, faimenezes, kas pee tahs krahschanas beedribas turrejabs, jo tahm wiss pa preekschu un wissu wairaf tas krufts irr janess, kurru tas wels no tuffcha malka un tschuhfklas dsellona is-perrina. Wibri schki daudreis mas ween par to behda.

Kahda wakkara eesteidsahs kahda seewa pee mahzitaja un teiz: „Es arr gribbu eedohtees Zuhfu krahschanas beedribu un gribbu naudu kraht; bet luhdsami, zeenigs mahzitajs: nefakkat to mannam wihram.“

„Kapehz tad ne?“

„Winsch to man aisseegtu; jo winsch to beidsamo grassi, kas mas ween atleekahs tuhlin isderr brandwihna!“ Ta seewa nu atnessa sawu krahschanas grassi neddelu no neddekas, un kad seema atnahza, dabuja winna weena reisa leclu pulku malkas un ohgles preeksch kalschanas; jo wezzas bija pa gallam un wihrs ne mas nesinnaja, ka zittas dabuht. Wihrs mahjas nebudams nesinn kahda baggatiba te raddusees, bet atnahzis, winsch paleek pee durwim ka stulhis stahwoht:

„Was! Kur tad tas nahkt?“ winsch praffa.

„Wihrs, tew newajjaga dusmotees. To es esmu tai beedribu pee mahzitaja krahis un schodeen wissu atdabbujis. Bet es tewi luhfu: nerahjees par to!“

Wihrs palikka fluse un rahms, kà pelle, un dšikkàs dohmàs nogrimmis skattijahs ilgu laiku pa lohgu ahrà.

Ahrà deenà reds mahžitais wihru eenahkam un tuhlin pašihst, kà tas tas pats, kam winsch wallar tahs eekrahtas mantas peesjuttijis.

„Zeenigs mahžitais! Es nahlu Jums no firds pateiktees. Zuhš man effat ar to krahschanas beedribu dauds labba darrijusch. Zuhš manni no leelahm behdahm un trubkuma isglahbuschi!“

„Es? Nè, to irr juhfu seewa darrijuse. Tai jums wajjaga pateiktees; jo winna irr taupijuse un krahjuse.“

„Nè, zeenigs mahžitais; kad Zuhš nebuhtu tahdu beedribu cetajusch, tad buhtu es ar scho pašu reisi pa wissam pohstà. — Kà warretu es wallaròs mahjàs paklt, kad tur man buhtu jafalst? — Bija man nauda, tad gahju us krahgu, nebija man tahs, tad gan palikka mahjàs, bet eeksch dumpja un nemeera. Taggad irr wišs zittadi. Ta beedriba irr weena teizama leeta! No schi laika gribku weens mihligs un gohdigs wihrs sawai sewai un prahtigos fainneeks sawai mahjai buht, un jo prohjam gribbu pee Zuhfu „padohma un palihga“ beedribas turretees.“ —

Tas wihrs turreja wahrdu un tapeh; tas wezzais, gruhtais krusis no winna mahjahm ar laiku pa wissam issudda un tai weeta pahrtischana, meers un mihlestiba cestahjabs. —

K. S—n.

• Weena deena skohlmeistara dšihwesgahjumà.

(Pateesigs notiffums.)

„Wezs palizzis un deenastà jau nostemojis, un tal wehl ne-efmu us preekschu tizzis, wehl man arweenu tas pats knaps lohns un wehl man nau nekahda zerriba, kà schur jeb tur mannàs eenemschanàs kahda pawairoshanahs rassohs“ tà nepuhtahs wezzais zeemaskohlmeistars Leberechts Friedefelds, ar behdigu gihmi to masu lohpinu sidraba naudas apluhlodams, kas winnam preekschà us tihri nomasgatu preekschulohla galdu gulleja. Trihsdesmit dahlder, triju mehneschu lohns! Zil tablu lai ar to teefoht schinni dahrgà laikà? Til to diwi mehneschi ar teem wilkschohs, un tad buhs atkal badda-kauli jagremmo un ar kartupefeem japeeteel, lihds kamehr atkal trihsdesmit dahlder par isdeeneteem trihs mehnescheem eenahks un ta patti wezza dseefma eefahkses, ko jau nu zaur tschetredesmit gaddeem dseedu. — Al tu mans Deews! Trihsdesmit dahlder! Un rudsu mehns ween malfa 4 dahlder! Un galka irr til dahrga un kaulu irr til dauds klat! Wezzais Friedefeld, tew nahks atkal suhras un gruhthas deenas. —

Behdu pilns winsch krattija galwu, salikka rohkas, noduhra azzis us semmi un nosaidahs dšikkàs dohmàs; ap winna luhpahm manija jahju pilnu smaidischanu, schi israhdija, kà gauschi leelas ruhpes wiina firdi nospeede un kà winnam gauschi masa zerriba bija, weureis labbakas deenas preedshwoht. — Tad us reis dširdeja lehnu, mihligu balsi, kas pleitas skannai lihdsinajabs. — Ahrà preeksch lohga bija putnu kuhrihts, no turrenes nahja schi laipniga bals un eeflanneja skohlmeistara istabà. Tas dseedatajs bija melnais strasds. Winna dseefma skanneja kà kad wiltu winsch to meldinu:

„Kas Deewam debbesis leef walidht
Us winnu mihscham zeredams,
Tam grib tas wiina behdas salidht
To brihnischli uturredams;
Kas us to Kungu palaujabs,
Tas ne pa smiltihm dibbinahs.“

Gauschi un skaiisti skanneja putnina dseefma jaukà rihtà un kamehr winsch dseedaja, pasudda pamasam behdas, firdsahpes un noskumschana no skohlmeistara gihmja, wiina azzis, kas preeksch tam bija affaru pilnas, sahla spohschali spihdeht un sahpija luhpu raustischana pahwehrsahs smaidischana, kas israhdijahs laipniga un peeteeziga.

„Labbi, labbi, mihlajis dseedatajs!“ usfauga winsch putnam, kad schis sawu jauku dseefmu, pehdigi ittin garri un lehni wilkdams, beidsa. „Un tu, wezzais Friedefelds, kaunees par tawu mastizzibu un issamisschana! Kad tas mihlajis debbes-tehws zaur tschetredesmits knappeem gaddeem tewi ar gohdu iswaddijis, tad winsch arr tew wehl us preekschu palihdsch, un neliks wis tawai firmaj galwai ar kaunu lappà no-reet! Effi drohsch, Friedefeld! Kaut gan tu weens no teem masafeem strahdneekem ta Kunga wihna-kalnà effi, gallà tu tal arr sawu lohni dabbusi, kad weureis rehlinums debbesis taps noturrehts. Un par ko tad tu warri fuhdsetes? Kà tu tschetredesmits gaddòs nekahdu labbaku weetu ne-efi dabbujis, kamehr zitti, jaunali lihdsstrahdneeki pee ta gruhthas skohlachanas darba tew tà fakhoht pah galwu augusch? Woi tu par to tawàs wezzais deenas gribbetu skaudigs un errigs buht? Tew tal arween tawa deenischka maiste bijusi, un neweenu wallaru ne-efi ne-chdis gulleht gahjis? — Ne-efi nepateizigs, Friedefeld! Un ihpaschi schodeen, ta Kunga deenà, mihkà swehtdeenà, tur tawai dwehselei bij buht pateizibas pilnoi prett mihfu debbes-tehwu, kas mums zilwezineem til dauds, dauds schehlastibas un mihlestibas ildeenas leef preedshwoht. Kaunees Friedefeld par tawu nepateizibu un mastizzibu, un atmett tahs behdigas dohmas! Deewa gudriba un tehwischliga firdschehlastiba wissu labbi isdams, tapeh; eeschu nu pee naudas eedallischanas. Trihsdesmit

dahlderi man irr. Gribbu redseht, so wissu par to pirktschu. Papreckschu man waijaga jannu kurpu; jo pee wezzajahm jau sohles pawissam novlihsuschas un wirtsahda arr jau weetam puschu. Malfahs pufs-ohtra dahldera. Un tad weena pahra jannu bilschu. Wezzahs manschestera uhfas wairs negeld; winnas irr nobahlejuschas un plekkainas un bafniza pawissam ar tahm wairs newarru eet. Ne lo nepalihds — jannu waijaga, un winnas malfahs ar skrohdele lohnu puf-peekta dahldera — tas jau lohpa istaisa fesch dahl-deri. — Nu par brohlasti, pufedeenu un walfarinahm par dewindesmit deenahm, par latru maltiti peezi sudraba graschi, jo lehtali newarru pee taggadejas dahrgas labhibas malfas zaurtikt — istaisa peezipatsmit dahlderu, riktigi to pussi no manna lohna. Al tu mans Deews! tas jau nu lohpa 21 dahlderis, un paleek wehl dewini. No teem muischas lungam par fehlas-lartuppeleem un rudju sehlu peezi dahlderi — paleek tshetri. Tad wehl melderam par milteem, las jau isgahjuschâ mehnesi isbruhketi, diwi dahlderi — paleek diwi! no scheem weenu dahlderi wezzai Maijai, las faslimmufi mahja gultâ gull — weenu dahlderi Peteram Staumann, las rohku pahrlausis — weenu dahlderi Wikumam Bartels, tam nabbagam asgadscham, kam pa starpam arr kahdas labbas suppas waijaga, ta lai pehz gruhdas gullas atkal pee spehla tiktu — weenu dahlderi Dawam Schmidt, kam mihta feewina mirruti un las us behrehm sawu pehdigu gohwi pah-dewa — weenu dahlderi Frihdam, tam nabbagam bahru-behrnam, las pats wehl newarr sawu maishit nopelniht un kam isgahjuschâ gaddâ tehws un mahte diwas deenas kolera-sehrgâ nomirra — weenu dahlderi atraitnei Seiler, las gruhiti puhledamees saweem trim behrnineem maifi pelni — weenu dahlderi — bet al, al, al, tu mihtajs Deews, ta eesauzahs ahtri skohlmeisters, te jau nu irr tshetri dahlderi wairak usrehli-nati, kur tad lai tohs nemmoht? un mannam Jonatanam latra wihse arr wehl waijaga weena dahldera, mannam Jonatanam, mannam labbakajam skohlneekam, kam, ja mihtajs Deews gribb, manna weeta weenreis par skohlmeisteru buhs palikt; ja winsch latra mehnesi weenu dahlderi mahja nepahrnes, tad winna zeetsirdigs tehws nemm winnu no skohlos ahra un suhta wiannu sohju-gannos! Al Friedeseld, wezzajs rehlinu meisters, schoreis effi stivri pahrehkinajees! Septini dahlderi wairak! Septini dahlderi! Un nekur newarr ne graschu nofnappinaht. Maijai, Frihdam, atraitnei Seiler, Bartelam, Staumannam — winneem wisseem waijaga, tufschâ winnus newarru atstah! Un muischas lungs — un melderis — un mannas deenischfas maistes masums — ne-eet un ne-eet, nekur newarru nelo atneemt, la tikween — — bet man taf

winnu tik nohtigi waijaga, to janno kurpu un to janno bilschu“ fazzija winsch, lehnâ behdigâ balsâ runna-dams; — tahs wezzahs pateesi wairs newarru wal-lahst — winnas jau irr parleeku nobruhketas un no-dilluschas! Ne-eet wairs, pateesi ne!”

„Bet kapchz tad ne?“ Cesauzahs winsch pehz kahda brihtina. „Drihs mehneschi irr drihs nodsihwoti, un tik ilgi, kad es winnas labbi taupu un wezzahs kurpes wehl weenreis lahpu, tik ilgi waijaga winnahm wehl isturreht! teem nabbageem lautineem ta nauda waija-dsigaka, ne ka man! Lai tad paleek wehl schoreis biffes un kurpes! Nabbagi nedrihst baddu zeest; man firmam wihram newaija wezzas deenas gretnigam buht un la jaunlungam isgehrtees! Tufschu tad tuhliht rohfas pee darba! Kas ahtri palihds, palihds dubkultigi.“

Winsch nehma weenu papihra bohgenu, sagreesa to gabbalos, un eetinna latra gabbalâ weenu zeetu, spoh-schu dahlderi, un uslikka latram wirstraktu ieb adressi. Tad winsch sauza weenu puisenu no eelas sawâ istabâ, eedewa winnam tahs pazzinas rohla un istahstija winnam, ta schim tahs paschas pehz teem wirstrakteem teem nabbageem lautineem janones, turklaht puisenam wehl peefohdinadams, ta winnam zekâ nekur ne buhs lawetees, nedj arr kahdu no tahm pazzinahm pasau-deht. — Puisens apsohlija to wissu pareisi isdarriht un aissfrehja ahtri prohjam. — Skohlmeisters skatti-jahs zaur lohgu ahra winnam pallak, sawâ firdi schohs wahrduus runnadams: „Suhti tu, mihtajs debbes-tehws sawu swehtibu manneem grascheem lihds, un palihdsi arr man, tawam wezzam, wahjam kaspam us preckschu zaur wissahm gruhtibahm ar gohdu zaur-tikt.“ —

Kamehr skohlmeisters ta eefschligi ar fewi runnaja, dseedaja putnisch pee lohga atkal to paschu meldiju: „Kas Deewam debbes leel walidht!“ un lauka spih-deja faulite tik mihtigi un laipnigi us salleem kohleem un taibahm puffitehm, un palehs wehjinsch kusinaja lehnam kohlu gallotnes, un augsti gaisâ trallinaja zihruis sawu flawas-dseefmu, un muhfu mihtajs wezzajs skohlmeisters juttahs ta laimigs un sawâ garrâ ta apswihtihts, ta kad winnam schinnu rihtâ ta leelaka laime buhtu notiklusi, laut gan winsch labbu dalku no sawa lohna bija atdewis, lai tahdeem preeku darritu, kas wehl nabbagaki bija, un kam wehl wairak palihga waijadseja ne ka winnam pascham.

(Al preckschu wehl.)

— Ka Wahzsemme eefsch Olsteines weesi us kahsahm tohp luhgti.

Precksch luhgschanu us kahsahm tohp ismeklehts tahds wihrs, las labbi un spahsigi proht runnah.

Tahds tad ittin raibi apgehrtis jahschus kaischs us zellu. Winna sirgš tikpat ar wiffadahm bantehm un frohneem raibi irr puschlohts. Pee latrahm mahjahm, kur tee weesi dshwo, winsch sehtā peetur, bet ne no-kahp no sirga. Winsch bungo us tahm winnam pee sedleem peezeetinatahm bungahm, kaleht us to trohksni wiffi eedshwotaji no tahm mahjahm isnahl sehtā. Nu winsch us teem slattidamees labbdeenās aldohd, sawu zeppuri ar farlanahm bantehm puschlotu nonemm un tā lā larrogu trihs reises apfabrt greesch; pehz tam winsch tā runna: „Zuhs mihti draugi un draudsenes ar dauds labbdeenu no bruhgana un bruhthes tohpat luhgti, pariht pee winneem us kahjahm buht. Nahlat labbi agri ar pilnahm rohkahm un keshahm, bet ar tufcheem wehdereem un slahwigahm rihllehm. Labbaki nemmeet weenu duzzi nekā weenu paschu sudra-ka larroti lihds, labbat weenu pohdu nekā weenu mahzianu linnu. Wiffas peeres farauschanas un skummibas atstahjeet mahjās, ka illatris til lustigs ween buhtu. Kas wiffu to no mannim teiktu ne panemtu lihds, tas lai labbat paleel kur, kur pipparš aug. Kad no tahm us kahjahm luhgtahm smullahm meitinahm kahda warrbuht eelsh man stipri eemihle-tohs, tad tas man gan patiktu; bet es mannu firde wairs ne warru atschinkoht, jo man irr jauna seewa, un tad winna arr naw til mihliga kā juhs meitinas schē effat, tad mans liktens tatschu japanes.“

Nu winsch jahj prohjam un wiffi eedshwotaji skreen winnam pakkat lihds ohtrahm mahjahm, kur winsch atkal sehtā peetur un sawu runnu fahl runnaht no jauna. Weidsoht winsch no til dauds zilwekeem tohp pawaddihts, ka winsch til knappi warr us preekschu un us mahjahm tikf. J—i.

Sohds us pehdahm pakkat.

Newjorkā eelsh Seemet-Amerikas kahds kaupmannis weenu riht agral iszehlahs nekā winna gaspascha un ustaisija tehju. Kad arri winna uszehlusees pee tehjas isnahza, tad winsch tai itt mihligi eelehja; bet tē kahds eenahl bohde. Winsch nu kur ee-eet, to eenah-

zeju atlaist. Winna pa to starpu smecke to tehju, bet kad ta to par saldu atrohd, tad panemm sawa wihra tassi un noleel sawu tai weeta. Winsch atnahl at-pakkat, istulicho sawu tassi, eeskattahs dibbinā un prassa seewai drebbedams, woi winna effoht tasses pahrmainsuse. Winna teiza: „Ja, ta tehja manna tasse bij preeksch mannis par saldu.“ — „Tad es esmu beigts!“ winsch issauza, un teescham bij arr tai paschā stundā noht! — Jo winsch bij gribbejis sawu seewu, ar lo tas eenaidā sagohja, eelsh tehjas no-gipteht, bet nu pats bij pagallam! —er—

Smeecklu stahstinsch.

Kahds krodhsineels stihwejahs, ka winsch us illatra mehra allus feschus graschus nopelnoht. Bet kad nu mehres allus til feschus graschus malfaja, prassija krogus weesi brihnedamees, kā tas warroht buht? — Redseet, atteiza krodhsineels, tas tā irr: weenu graffi es nopelnu us pascha ta allus, par weenu graffi irr manni mehri masaki taifiti, par weenu graffi peejauzu es uhdeni klah, par weenu graffi es masak eeleiju, par weenu graffi dserru es pats lihdsa un par weenu graffi allus labprahht wehl illatris mehra atstahj, kas tik no manna allus dserr, un tā tas tad kohpā istaisa feschus graschus skaidras pelnaš. J. R.—n.

Slakteris gahja pee adwokala un luhdsa padohmu fazzidams: „Mihlais lungs, woi es warru no ta lunga atlihdsinaschanu pgehreht, kurra suns mannim no slahraa deffu israhwa?“ — „Sinnams, ka warreet.“ — „Nu tad effect tik labbi un aismalfajeet mannim 12 graschus, jo Zuhfu suns mannim to skahdi padarrijis.“ Adwolats aismalfaja to naudu un ne fazzija wairak ne wahra. Stundas laiku pehz tam atnahza adwokala skrihweris pee slaktera un prassija, lai schis winna lungam 20 graschus aismalfajoht par to padohmu, lo schim dewis tai deffas-sahdsibas leetā. Zehschu slakteris deesgan errojahs, tomehr waijadseja malfahht. J. R.

S I u d d i n a s c h a n a s.

Tapetu=Krahjuma bohde

no

brahkeem Petri

Mihgā, kalku-eelā, jaunustaisitā N. Schweinsurtha namnā, blakkam Medlicha lunga Engelischu magasihnei, tapetes pehz patifschanas un leelā pullā par lehtu tirgu dabbusjamas. — Rastmanu papihri turpat arri pahrdohd. 1

Sklaptes

pahrdohd

Eduard Bruns & Co.

Mihgā, leelā pilles-eelā Nr. 14.

Gattawus trinitus maifus, kā arri wiffas sortes andekka preeksch maifeem pahrdohd Mihgā, Zelgawas Ahrihigā

Albert Drescher.

Johannes Mitschke, Ribgâ, tehranda-leetu un jaktis-rihtu bohde,

darra sunamu wiffceem faweem draugeem un pashstameem pirzejeem, wiffwairat femmurreem un amnatueceem, fa taggad wiina bohde no jauna atwestas Wabzsemmes prezzes no tabs wiffur flawejanas fabrikas „Ward“ ar tabu sche wirsu uffihmetahm stempelhm, irr uf tizzibu jeb galwofcham tif pee mannis ristigas dabujamas, fa gattawas dischleru ammata-leetas, schauras un plattas ehweles ar zeeta Wabzsemmes kofka spallem un arri bes spallem, kaltus no daichadahn sortehm un leeluma, rohkas sahkus, schauras un plattus, no wiffada garruma, dischlera dselsu lihmejamahs skruh-wes, tapat dreimannu-, buhwmeisteru-, kalleju-, kuryneeku- un stelmakeru-leetas u. t. pr. Bes tam wehl tur dabujamas wiffadas akku-, gohwju- un sirgu-kehdes, dahrsu leetas, ta: dselsu grabbekki, schkippeles ar un bes kabteem, un tabs wiffu-labbakahs Steiermark Patent iskaptes ar Gistreikeru keisera walhs ehrgli. kas wiffas femmes irr isflawetas. Tapat ar plintes, pistoles, pulweru raggi, skrohfschu-makki un wiffadi gehgeru rihti. Te wehl japeeminn, fa wiffas tur dabujamas leetas bes kahdas dingeschanas par lehtalo tirgu teel pahrdohlas.

Johannes Mitschke, Ribgâ,
tehranda-prezzu un schaujanu-rihtu bohde, fingu-eeh no Sinder-eehas
eisjohi pa kreisu rohku 2na bohde, ar selta iskapti us durwin.

Sinna preeksch femmes kohpejeem. Kaulu miltu pabrihkis

C. Chr. Schmidt pee Ribgas Zohrnakalnâ,

usaizina femmes kohpejus pee schi pawaffara sehjumeem kaulu miltus labbi wehrâ neim, fa jau Mahjas weesti un Latweeschu Awisesh isgahj. gaddâ un schi gaddâ lassitajeem tappe sluddinahs. Wehs effam mahzju-schees pasiht, kahds leels labbums zaur kaulu miltu bruhfeschanu muhsu femmes faimneejibai warr zeltees.

Kaulu millti irr lohti derrigi preeksch waffarajeem, ihpaschi preeksch linneem un kartuppekeem. Kaulu miltu spehku warr ihpaschi pee linneem puhdejumâ (papuâ) redseht, jo winni irr ne ween linneem par leelu spehku (winni darra fmaggas un pilnigas fehklas), bet arri rudseem par leelu labbumu, ta fa pee trescha sehjuma winnu spehku ittin drohschi wehl warr pasiht. Kaulu millti teel pee linneem lihds ar sehllu weenâ reisê femmê eemesti un pee kartuppekeem woi pee atarschanas eeari jeb arri winni teel ar femmi un truhdeem maifiti un illatrà kartuppeku waggâ usmesti. — Us 1 puhrawetas nemm 200—300 mahrz. kaulu miltus par fuhdu palihgu. — Winni irr dabujami muzzâs no 300 mahrz. par 6 rubl. fudr. — Pastell eschanas peenemm **Zohrnakalnâ** mannds abbôs pabrihkôs, **Ribgâ** pee Zuhku-wahrteem manndâ fantori un pee jaunajeem wahrteem manndâ miltu bohde.

C. Chr. Schmidt.

Labbibas un prezzu tirgus Ribgâ tai 8. Maijt 1865 un Leepajâ tai 8. Maijt 1865 gaddâ.

Malfaja par:	Ribgâ.		Leepajâ.		Malfaja par:	Ribgâ.		Leepajâ.	
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.
1/3 Tschetw. (1 puhru) rudsu . 170 lihds	1	80	1	80	1/2 puddu (20 mahrz.) dselses . . .	1	—	1	10
1/3 " (1 ") kweeschu 275 —	3	—	4	—	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	25	1	50
1/3 " (1 ") meeschu 140 —	1	50	1	50	1/2 " (20 ") schkhtu appinu . . .	—	—	4	—
1/3 " (1 ") ausu . 110 —	1	20	1	15	1/2 " (20 ") schahw. zuhf. gall. . .	—	—	—	—
1/3 " (1 ") sirnu . 200 —	2	25	—	—	1/2 " (20 ") trohna linnu . . .	2	25	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu miltu	1	90	2	—	1/2 " (20 ") bracka linnu . . .	1	20	1	20
1/3 " (1 ") bihdeletu 250 —	2	75	3	—	1 muzzu linnu fehllu . . . rub. lihds	8	20	—	—
1/3 " (1 ") kweeschu mitt.	4	—	4	25	1 " siltu . . . 11 1/2 " . . .	11	75	10	50
1/3 " (1 ") meeschu putraimn	2	50	2	80	10 puddu farkanas fahls . . .	6	25	7	—
10 puddu (1 birkawu) feena . 4 rub. —	4	—	4	—	10 " baltas rupjas fahls . . .	6	—	6	—
1/2 " (20 mahrz.) kweesta 5,25 —	5	50	5	50	10 " fmaltas fahls . . .	5	50	6	—

Leepajâ amahfusch 38 tuggi, alghajusch 40 tuggi.

Abtildedams Awischu apghadatais: R. Schulz.

No zensures atwehlehts. Zeligawâ, 11. Maijt 1865 gaddâ. Nr. 81.

Drukthts pee J. W. Steffenbagen un dehta.

(Te klast peelikums: Basnizas sinnas.)

Beeliskums pee Latw. awischu 19aja nummura.

Zetturdeenâ, tanni 13. Lappu mehnescha deenâ 1865.

Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Bittu granti neweens warr likt, pahr to, kas likte irr, kas irr Jesus tas Kristus. 1 Kor. 3, 11.

Zittas jaunus sinnas.

Tanni 25. Merz deenâ Jelgawâ 3 jauni kandidati par palihga-mahzitajeem eeswehtiti. — Scheem 3 jauneem mahzitajeem wahrdâ: Schulz, Jelgawas Latw. pilfsehta draudses mahzitaja dehls, Kawall Pusses mahzitaja dehls un Seeberg aismiggufcha Wahnes mahzitaja un prahwesta dehls. *)

Leel-Platohnes dsimtekungs, barohns Richard von Hahn, papreeksch wiffas mahjas bes weenas saimneekem us dsimtu pohredewis, taggad sawam pagastam dabwinajis 20 puhru weetas semmes un 1000 rubl. fudr. skaidras naudas preeksch pagasta skohlas buhweschanas. — Pascham laulata draudsene, pee sw. walfarehdeena bijuse, tai Deewa schehlastibai, to baudi-juse, par pateizibu, pagasta nabbageem dabwinajuse 500 rubl. fudr. — Ko labba rohka dohd, kreisai nebuhs sinnacht, (Matt. 6, 3.) — bet kad zits beedreem dohd sinnacht, laj preezajahs lihds, ka ta mihsliba pee mums wehl pawiffam nau sudduse. —

Kas dohd ar lepnibu,
Pats franjahs sehdbibu!
Kas dohd ar tizzibu,
Pats planjahs swehtibu!

*) Schulz ir aiginahs kritzburgas draudses mahzitajam par palihgu, Kawall ir aiginahs Ezeimes draudses mahzitajam (Ketzehs) un Seeberg Dohheles Latweeschu draudses mahzitajam par palihgu. — 3.

Tanni 25. April deenâ aismiggufcha Wiskraufles dr. mahzitaja, prahwesta Gaeslsera weeta par mahzitaju aiginahs Slohtas un Dubbulu draudses mahzitajis Gotthard Bierhuff. —

Tanni 19. April deenâ aismiggufcha Rigges dr. mahzitaja Leziusa weeta par mahzitaju aiginahs mahzitaja-palihgs Eugen Mickwih. —

No Duhru muishas draudses.

„Das Kungs eegahdajahs muhsu un swehti muhs. Winsch swehti, kas winnu bihsstahs, ir leelus ir masus.“ — Schee ta swehta dseedataja wahrdi arri mums, Duhru-muishas laudihm, prahâ eeschaujahs, kad usflattamees to jaunu ehlu, kas widdâ muhsu starpâ ir ustaisita. Laikam arri tu, mihsajis lassitajis, pa zellu garram eedams jeb braukdamâ no firds preezatohs par to. Bet kahds preeks mums par scho jaunu nammu, to skaidraki saprattisi, kad tewim stahskischu, ka ar Deewa palihgu to effam ustaisijuschu fewim par skohlas nammu, ka tas jau diwi mehneschus eeswehtihis par kristigu skohlu un pagastam us muhschigeem laikem atdohs, laj tanni muhsu behrni un behrnu behrni peenemahs un pee-aug sapraschanâ, gudribâ un peemihlibâ pee Deewa un zilwekeem. — Sinnugan, ka wiffas mallâs, wiffas draudses taggad ruh-

pigi darbojahs pee floblas un floblas un leetahm, un fchurp un turp Kursemme leelakus un jaulakus floblas naminus reds, ne ka muhsu namminu tomehr, kad arri mums, masam pagastam, Deews spehlu dewis, zitteem pakkaf dsichtees, tad esmu apnehmees fawu pateizibu un firdsprecku arri mihteem awischu lassitajecm flaidri isteikt.

Duhru-muischas pagasta naw wairak ne ka 14. mahjas, tapehz gan arri pats ween nebuhtu warrejis floblu fewim eegahdaht. Bet „Deews swehti leelus un masus“, Deews arri masumu wairuma wairo, to arri mehš effam peedsihwojuschi. — Zeenigs Duhru-muischas leelkungs, laut gan pagasts zaur to, ka wiffi fainneeki fawas mahjas us dsimtu bij nopirkluschi, ta faktoht no winna bij atschkibrees, tomehr pats neatschkibras. Bet ka jau lihds schim pee pagasta labflahschanas deesgan bij publejees un darbojees ar mihligu prahtu, ta arri schinni leeta ar fawu spehlu tam palihga nahzis. Pascham jau no gaddu gaddoem prahts neffahs us to, draudsei floblu eegahdaht; tapehz kamehr wehl ihst floblas nams nebij, muischa floblu eerikteja, fo pats ween usturreja un ar wiffu apgadaja, pats kahdu draudses lohzecki us Jrlawu nojuthija un tur likka ismahzih par floblmeisteri. Bet kad nu tomehr us preekschu ar to wairs nepeetikka, tad leelkungs apnehmahs schinni leeta par fawu draudsi pilnigi gabdaht, prohti tai jaunu floblas nammu taifih. Pats apnehmahs wiffas buhwleetas un wiffus ammatneelus doht, un pagastam peekritta, tahs buhwleetas peewest un leezineelus suhtih. — Ta tad nu Oktober mehnesi 1864 gadda darbu pabeidsam. Wehl pagahja kahdas neddetas, lihds kamehr floblas benki un zittas waijadfigas leetas tappa peegahdatas un arri derrigas ehrges, fo leelkungs floblai schlinkoja, peewestas, un 19ta Nowemberi no Blihdenes zeen. mahzitaja ta weetina eeswehtita par Duhru-muischas pagasta floblu. — Geswehtischanas deena, jauki ispuschloti floblas istaba, draudses lohzecki lihds beidsamam bij fapulzejuschees. Wiffu papreeksch wiffi Deewam gohdu dewa un winna swehtibu isluhdsahs dsee-dadami to dseefmu: „Deews dohd meeru tanni weeta.“ Tad draudses mahzitajs us fapulzeteem runnaja, Apustula Bahwila wahrduš teem pee firds lifdams, fo atrohuam 1 Kor. 15, 58. Tad nu mihli brakti u. t. j. pr. — Behz scheem ta Apustula wahrdeem winsch runnaja par floblas darbu un par to darbofchanohs pee floblas un floblas=leetahm. Skohlas darbam buhs labbi fa-eetes ar ta Kunga darbu. Ta Kunga darbs, tas irr tas swehts darbs, fo winsch padarra pee muhsu dwehselehm, prohti, ka winsch muhs bagatus darra, fakka tas Apustuls, wiffa mahziba, wiffa gudriba, wiffa atsihschanä, ta ka ne weena dahwina-

schana mums netruhkt, laj flaidri un nepeedaufigi warram staigah to zekku tahs debbesigas aizinashanas. Ir tas darbs pee behrnu dwehselehm irraid ta Kunga darbs, fo tas isdarra zaur teem, fo pee schi darba fewim isredsejis par palihgeem. Tapehz dascham draudses lohzeckim ir nahkamä laika buhs daschs darbs pee floblas. Buhs darbs ne ween floblmeisterim, bet arri wezzakeem un peederrigeem, fainneekeem un fainneezehm. Bet laj til gahda un dsennahs pehz ta, ka to isdarra ka ustizzigi kalpi, pastahwigi, pilnigi buhdami, tad arri tas darbs nebuhs weltigs, kas teek darrihts eeksch ta Kunga. Deews pats to irr sohlijis swehtih, Deews pats palihds floblas auglus peedsihwoht, kad behrni usaugš par derrigeem draudses lohzeckem, par Deewa walstibas lihdsmanneekeem, Deewam par gohdu, wezzakeem par preeku. Lai tapehz wiffi arri scho jaunu darbu usnemam ar labbu prahtu, itt ka labbi strahdneeki ta Kunga wihna-kalna, il weens pehz tahs weetas, kur Deews winnu oelizzis, il weens pehz tahs dahwanas, fo Deews tam dewis. — Beidsiht wehl Deewa swehtibu isluhdsahs pascham tam nammam un arri wiffem teem, kam Deews darbu nolizzis pee ta. — Un tad swehtidams eeswehtija to weetu par kristigu floblas nammu eeksch ta wahrda Deewa ta Tehwa, ta Debla un ta sw. Garra. Tad atkal wiffi Deewam pateizibu dewa, dsee-dadami to dseefmu: „Laj Deewu wiffi lihds nu teiz.“ —

Ne ilgi pehz ta leelkungs fainneelus muischa fa-aizinajis, teem par to pateizahs, ka labpraht bij palihdsejuschi to floblu ustaisiht un tohs wehl eepreezinaja zaur to, ka teem pasneedsa noraktu, kur winsch ne ween to floblu fawgi draudsei atschkiuko, bet arri wehl apnemmahs tikpat eeksch naudas, ka arri eeksch wiffas zittas nodohschanas preeksch schihs floblas, il gaddus to leelako dalku no fewis doht. Saimneeki par to pateizahs no firds un wehleja leelkungam Deewa swehtibu par tahdu mihligu palihdsibu. — Bet laj nu schi ehka stahw appaksch Deewa mihligas fargaschanas. Laj tas scheligajs debbesu Tehws muhsu darbu un puhlinu swehti mums un muhsu behrneem par preeku un par ihstenu swehtibu. To luhdsamees no firds. —

G. A. . . . n.

* Altshkirti pahri.

Zitta weeta effam peeminnejuschi, zil pahru 1864aja gadda pee Widfemmes un Kursemmes basnizas teefas atshkirti. — Zeenijams wirsbasnizas=teefas peesehtetajs Gyllner, Dohmes basnizas wezzakajs mahz. mums sinas afsuhtijis par to, zil laulati pahri pee wiffahm 8 basnizas teefahm Kreemu-walsti zittos gaddos pa

wissam atschirti. — Zeenijams rakstajās no 1834^a gadda ešahloht, ar ween pahri gaddus garraim laisdamš, parskattu dewiš par astonu gaddu atschirteem pahreem; bet laj dabbutum noprast, ka wissi tee pahri, kas pee basnizas=teefas ušuhdsejuschī un ušschiršchanu ušdewušchees, tomehr tuhliht netohp schirti, bet ka daschahrt arri zitti tohp atraiditi, tad zeen. Hillnera mahz. tik labs bijis, no katra gadda ihpashchi ušdoht, zik pahri pee laulibas schiršchanas ušdewušchees un ihpashchi atkal, zik pahri schirti. — Kad lassisi, ka zittā gaddā wairak schiršchanas spreedumi ne ka suhdšibas, tad noprattisi, ka ta leeta jau

gaddus atpaskał bija ušdohta, bet spreedums tik wehlał išnabzis. „Škaitli runna“, — tas irr patesiģs wahrds; jo šchee škaitli mums runna un stahsta no daudš behdahm un aššarahm, šchee škaitli mums runna un stahsta, waj lauliba eelšch ewanjeliškahm Luttera draudseh̄m Kreewu walsti zeenā un gohdā stahw, waj nē, — waj lauschu zeetširdiba wairumā eet, waj masumā. — Laj Deewu ar pašemibu šlawejam, ka Widsemmē jo gaddus uš preekšču, jo masak suhdšibu ušdohtas un jo masak pahru schirti. — 1835ajā gaddā wairak nē ka 5 reis tik daudš pahru pee Widsbasnizas teefas atschirti nē ka 1862ajā gaddā.

Bahrskats par zittu gaddu schiršchanas=suhdšibahm un spreedumeem pee 8 ewanjeliškahm Luttera basnizas=teefahm Kreewu-walsti.

Basnizas teefas wahrds.	1834.		1839.		1844.		1849.		1856.		1858.		1861.		1862.	
	subdš. bas.	spreed. dumi.	subdš.	spreed.	subdš.	spreed.	subdš.	spreed.	subdš.	spreed.	subdš.	spreed.	subdš.	spreed.	subdš.	spreed.
Pehterburgas	50	39	35	38	46	23	48	20	30	22	36	22	39	28	48	52
Maškawa	3	—	13	6	11	5	11	8	11	4	13	—	12	6	29	11
Widsenne	123	100	68	55	60	44	45	36	38	28	36	12	35	13	26	19
Rihga	28	13	10	15	47	17	53	24	55	18	41	14	65	44	54	26
Kursemme	78	25	76	96	68	48	47	30	53	26	53	42	54	37	44	36
Zagaušsemme	16	11	24	25	18	15	12	9	8	7	7	4	6	5	5	3
Rehwele	8	7	6	5	2	3	3	6	6	9	11	5	5	2	11	6
Salmusemme	—	—	1	2	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	5	2
Pawissam	306	195	233	242	253	155	220	134	202	115	198	100	217	136	222	155

Theodor Johann Häußler.

Mihki lassitaji! Juhs peelikkumā pee Latw. awišchu Gaja nummura jau kahdas sinnas par mirušchu Aiskraukles mahzitaju. Rihgas aprinka prahwestu, Theodor Johann Häußler, esseet lassijuschī. Warr buht jumš patikšees wehl plaschakas sinnas par winnu lassihst; tapehž šchē gribbu isstahstihst. Bet man jafahl ar winna tehwu; jo winsch šawa tehwa pehdās iri minnis. Tehws winnam preekšč septindešmit gaddeem jauns zilwešs no Wahzsemmes atnahze un preekšč sešdesmit gaddeem Aiskraukles draudsei palikke par mahzitaju. Wezzi laudis wehl šcho wihru peeminn. Winsch fewim laulatu draudšeni wedde no Brinku muišchas Wezz Beebalgas draudšē, un bija labbi pašihstams ar Wezz-Beebalgas wezzu mahzitaju Schilling, kas no ta pašcha widdu bija atnahzis, kur winsch bija dšimmis un audšis. Wezzais Häußler šawā ammatā pee Aiskraukles draudšes ilgi nedšihwoja. Behž 14 gaddeem winnam jau bija jafschirahs. Kad winsch mirre, tad dehlam wairak nebija ne kā trihs gaddi, un atraitnei leelas ruhpes ar teem behrneem. Wezzaka meita bija tohti šlimmiga un mahtei par leelahm behdahm; ohtra meita un tas weenigais dehlš bija masi un no tehwa ne šo nesinnaja, — bija mahtei us rohlahm palikkuschī. Bet tehwa draugš, Wezz-Beebalgas mahzitajs Schilling, palihdseja. Winsch to dehlu, kad tas mas ween bija pecaudšis, eenehme šawās mahjās, un tur winsch dabuja labbu škohlas=mahzibu lihds

patt 13tam gaddam. Kad 13 gaddus wezs bija, tad zits draugš, kas mahtei arri winnas atraitnes deenās par aistahwetaju bija, šcho winnas dehlu panehma us Rohpašchu muišchu lihds. Šchis draugš bija palizzis pee Rohpašchu wezza leeltunga jaunaka dehla (kas nu jau arri miris) par aumeisteri, un kad nu leeltungam nepatikke, šawu dehlu weenu škohloht, — jo kad tahdu behrnu weenu škohle, tad tam garšč laiks, — tad aumeisteri luhdse, lai šchim winna dehlam beedri mellejoht, — un aumeisters peenehma Häußleru šchim par beedri. Tā Häußlers auga un mahzibu dabuja Rohpašchu muišchā lihds pat astonpadšmitam gaddam. Astonpadšmitā gaddā winnu dewe Rihgā eelšč Gimnastum, un kad Gimnastum škohlu bija pahreštaigajis diwdesmitā gaddā aišgahje Tehrpata augstā škohlā mahzitees. Tehrpata mahzitaja ammatā ismahziješs palikke par aumeisteri pee širša Barlai. Bet ne ilgi tur bija. Gaddijahš, ka Aiskraukles mahzitajs Neuenkirchen us Limbascheem aišgahje par mahzitaju, — un šam tad nu labbak kritte šchi weeta, ne kā jaunam Häußleram? Tur winna tehws bija dšihwojis, tur patš bija dšimmis. Lai gan no šawa perrešla neš nesinnaja, jo trihs gaddus wezzam behrnam prahtā newarr buht tehwa weeta, kad no tahš tik jauninšč schihrees; — tad tomehr winnam patikka tehwa pehdās miht. Preeziģš winsch tai weetā eegahje preekšč 24 gaddeem, un Deews winnu baggati tur irr šwehtijis. Winsch tai pašchā gaddā, kad eegahje, ap-

nehme seewu un ar scho sawu laulatu draudseni peedshwoja 12 behrnus. Weens no scheem behrneem paschäs jaunäs deenas pee Deewa aisgahjis. Bet weenpadsmit behrni auge, kà flaili, spirgti kohjini, 9 dehli un 2 meitas. Bija preeks redsoht, kà Häußler mahzitajs un winna laulata draudsene, tik baggati ar behrneem swehtiti no mihla Deewa, scho Deewamantianu mihloja, kohpa un avghadaja. Jaunakais wehl nebija dsimmis, tad sawu wezzaku meitu gohdigam mahzitajam jau bija iedewis par seewu, — un Deews schai meitai preeku peeschthra, pirms wiina sawu jaunaku brabli wehl bija redsejusi winnai jau bija diwi behrni, dehls un meita. Ar scheem saweem behrneem meita tablu zellu no Sahmu-fallas usnehme un nonahze ar sawu wihru pee tehwa. Tas bija preeks, — leels preeks. Wissi weenpadsmit behrni un diwi behrni behrni bija wissaplahrt tehwan un mahtei kà zahltschi. — Ar tahdu preeku mihlats Deews Häußlera mahzitaju spirinaja us saweem grubteem ammatarbeem; jo to nebija masums. Häußlers preesch astoneem gaddeem bija palizzis par Brahwestu Rihgas aprinki, un ar ta ammata darbeem winnanm dauds zelli bija ja-usnem; brihscham lihds pat Wilendi. Wissus schohs zellus un wissus ammata darbus winsch spirgts un wessels un ar preezigu firdi isdarrija; jo winnanm bija labba wesseliba lihds pat pagahjuscham gaddam. Pagahjuscha gadda winsch fakla fuhdsetees; bet neweens nebuhtu dohmajis, ka wiina stunda tik drihs nahkschoht. Astotà swehtdeenà preesch leeldeenahm wehl gribbejis basnizà eet, un kà eeraddis mihlai draudstitei Deewa wahrduß fluddinaht, — bet mahfa nebija fahwusi, jo redseja, ka pee wiina wesselibas ne-esschoht. Peektdeenà pehz tam Deews winnu peenehme, un tad laudis septità swehtdeenà preesch leeldeenahm sawà Deewa nammà nahze, tad winnu wairf ne-atradde, — nahze mahzitaja muischà un us ta aisgahjuscha mihla ganna atdsiffuscha ganna waiga sawas affaras lehje. Bija arri mihligs, schehlfridigs un prahstigs gans, schis Miskraukles mahzitajs. Peektdeenà winnu us kappeem pawaddija ar dauds affarahm. — Draudse winnu sehli ne-aismirshs. — Lai Deews winna wahrdeem dohd spehku, ka tee draudses firdi dsihwi paleek! lai Deews wezzeem un jauneem tahdu peeminneschanu dohd, ka tee winnanm par gohdu sawas muhscha deenas nodshwo. Labbats gohds mahzitajam newarr buht, ne kà tas, ka draudse tizzigi un taisni dsihwo. Tas beidsamais wahrds, ko prahwesta kungs Häußler sawai draudsei basnizà no kanzeles fluddinajis, bija

jas: „Kad nu wakkars tappe, tad fazzija tas kungs ta wihna-kalna us sawu usraugu: Sasauz tohs strahdneekus un dohd teem to algu, no pehdejeem eefahkdams, pee pirmajeem beigdam.“ (Matt. 20, 1—16.) Tas kungs scho ustizzamu kalpu aizinajis un tam to spreesu dahrgu graffi dewis par deenas-algu. Kant jelle neweens, kas pehz wiina aizinahs to nesaudetu ar sawu kurneschauu! — „Lai bihsamees ka jelle ta apshlischana, wiina duffschana ee-ect, netohp aisfaweta, un neweens no jums netohp furrechts par tahdu, kas buhtu palizzis pakkal.“ (Ebr. gr. 4, 1.)
Doebner.

Pehterburgas Jesus basnizà

us=faukti: kutschers Korll Friß Freiberg, ds. Leel-Anze un Luise Wolt, meita ds. Pilshtwera; Jabnis Sohgers, bilkeueks, ds. Grobinè un Kattine Sepp, meita ds. Dehrwatà; Mikfels Baumann, atl. sald. ds. Olaià un Saune Sakkis atr. ds. Rannà.

ai smiggusch: Simon Tohms atl. sald., 30 gadd. w. ds. Wids.; Ilse Oblat falleja atr. 72 g. w. ds. Wids.; Annie Jegorewa saldata atr. 73 g. w., ds. Wids.; Zehkabs Abhol. atl. sald., wezzums im dsintene neshnami; Katharina Hecht, dabshneeka seewa, wezzums un dsintene neshnami; Dahwis Rutte leibwardijas sald. 24 g. w., ds. Rannà.

Rihgas Sahwa draudse

us=faukti: Joseph Ehwel, kutschers ar Louise Bartneek; Indrit Petersohr, pabr. strahdu. ar Andorja Zwanow; Peter Kuhlberg, fullainis ar Louise Lahze; Martin Anke, pawahrs ar Dorothea Schlegel; Ewald Bisenberg, kutschers ar Annalibse Jannsohn; Jakob Ballohd, atl. sald. ar Christine Seegrün, ds. Swaiglae; Andrei Margalewski, bilketn. ar Anna Steinberg; Friß Dreschmann, fullainis ar Anna Blumberg; Rann Maschunok, unterapiz. ar Marie Karoline Krusch; Andreas Abholin, kutschers ar Dorothea Stellen; Adam Linde, kutschers ar Lihbe Dubhult; Joh. Rotke, dischlers ar Anna Udrif; Peter Friing (Friß) sald. ar Trihne Jannsohn; Jurris Klawjumis, darba w. ar Mathilde Birck; Kaspar Wischel ar Helene Walgis; Friedrich Jak. Linde ar Chael. Karol. Jannsohn.

ai smiggusch: Sophie Freymann, 53 g.; Mikfel Rannin, 4½ mehn. w.; Amalie Wilhelmine Neumann, 10 m. w.; Auguste Charlotte Kath. Petersohn, 1 gadd. w.; Dorothea Emilie Berg, 1 g. w.; Kristing Luchs, 28 g. w.; Simon Heinrich Ohjoling, 8 m. w.; Johann Heinrich Stohkeit, 68 g. w.; Johann Robert Wilhelmsohn, 36½ g. w.; August Schwande, 9 deenas w.

Rihgas Mahrtina draudse

us=faukti: pabrikta strahdu. Karl Friedrich Reinard ar Anna Lihse Schilling.

ai smiggusch: Susanne Rickmann 9 mehn. w.; Aleksander Sokolowski, 2 g. w.

Basnizas un miffiones sinu raksttajs: Gotthard Bierhoff.

No jensures atwehlehts. Selgawà, 7. Maij 1863tã gadda. Nr. 79.

Druckstabs pee J. W. Steffenhagen un dehla.